

Ganzenmarkt: feest in Coevorden!

De tekst van deze les gaat over de Ganzenmarkt Coevorden. De Ganzenmarkt bestaat al heel lang. Maar wat is de Ganzenmarkt eigenlijk? Hoe was die markt vroeger? En zijn er dingen veranderd? En wat voor feest is er dan, en wanneer is het feest? Je leest erover in deze tekst.

Deze les

- Bij **opdracht 1** lees je de tekst actief. Je bedenkt zelf vragen voor, tijdens en na het lezen en je beantwoordt sleutelvragen.
- Bij **opdracht 2** vul je een schema in over de Ganzenmarkt vroeger en nu.
- Bij **opdracht 3** speel je een quiz met de vragen die jullie zelf hebben bedacht. **Opdracht 4, 5 en 6** zijn extra opdrachten.
- Bij **opdracht 4** lees je een gedicht over een ganzenhoedster en kies je de betekenis van onbekende woorden.
- Bij **opdracht 5** ga je aan de slag met uitdrukkingen over ganzen.
- Bij **opdracht 6** maak je een ganzenbordspel.

OPDRACHT 1 Actief lezen en vragen stellen

1. Lees de uitleg.

Bij actief lezen van een tekst hoort 'vragen stellen'. Je stelt zelf vragen **voor, tijdens en na het lezen**. Dit doe je om de tekst beter te begrijpen.

Die vragen kunnen beginnen met een vraagwoord. Bijvoorbeeld: *wie, wat, waar, waarom, welke, hoe*. Vragen met *waarom...* of *hoe komt het dat...* helpen je het beste om de tekst goed te begrijpen. Als je die vragen kunt bedenken tijdens het lezen en ze ook kunt beantwoorden, begrijp je de tekst beter. Probeer het maar eens bij een tekst in je geschiedenisboek of aardrijkskundeboek.

Als je actief leest, stel je ook vragen om te controleren of je begrijpt wat je leest. Bijvoorbeeld: *Begrijp ik nog wat ik lees? Klopt het met wat ik al weet? Wat wordt hiermee bedoeld?*

2. Kijk naar de titel, de kopjes en de foto's bij de tekst. Welke twee vragen hebben jullie **vóór** het lezen?

3. Lees de tekst actief met je groepje. Maak aantekeningen in de tekst of schrijf ze op het werkblad dat je van je meester of juf krijgt. Schrijf daar ook vragen op die je **tijdens** het lezen hebt. Probeer vragen te bedenken met *Waarom...?* of *Hoe komt het dat...?*
 4. Bespreek steeds elk stukje dat je actief hebt gelezen. Lees dan de sleutelvraag die bij dat stukje hoort en beantwoord die samen. Gebruiken jullie het werkblad? Schrijf de antwoorden dan op het werkblad.
 5. Welke vragen hebben jullie nog **na** het lezen van de tekst? Bedenk met je groepje twee vragen die jullie nu nog hebben.
-
-

© Foto: ganzenmarktcoevorden.nl

Ganzen drijven bij de Ganzenmarkt in 1966

Sleutelvragen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Tijdens het lezen	
Inleiding	1. Wanneer is het feest in Coevorden en waarom?
Ganzenstad	2. Waarom heeft Coevorden als bijnaam 'de Ganzenstad'?
Ganzenmarkt vroeger	3. Wanneer werd de Ganzenmarkt gehouden en wat gebeurde daar elk jaar? 4. Wat was de taak van de ganzenhoedsters? 5. Waarom verdween zo'n 100 jaar geleden de Ganzenmarkt als markt voor ganzen?
Biestenmoandagen	6. Wat heeft de Ganzenmarkt te maken met de 'Biestenmoandagen'?
Ganzenmarkt nu	7. Wat weet je na het lezen van dit stukje over de Ganzenmarkt in de tijd vanaf 1962? Noem vier dingen.
Na het lezen	
8. Zou jij naar de Ganzenmarkt in Coevorden willen gaan? Waarom?	
9. Is er in jouw woonplaats ook een feest dat bij de geschiedenis van het dorp of de stad hoort? Vertel er iets over.	

OPDRACHT 2 Een venndiagram maken

Je gaat een venndiagram maken voor de Ganzenmarkt Coevorden vroeger en nu. In een venndiagram zie je snel de informatie uit de tekst. Het helpt je om de informatie in de tekst goed te begrijpen en te onthouden.

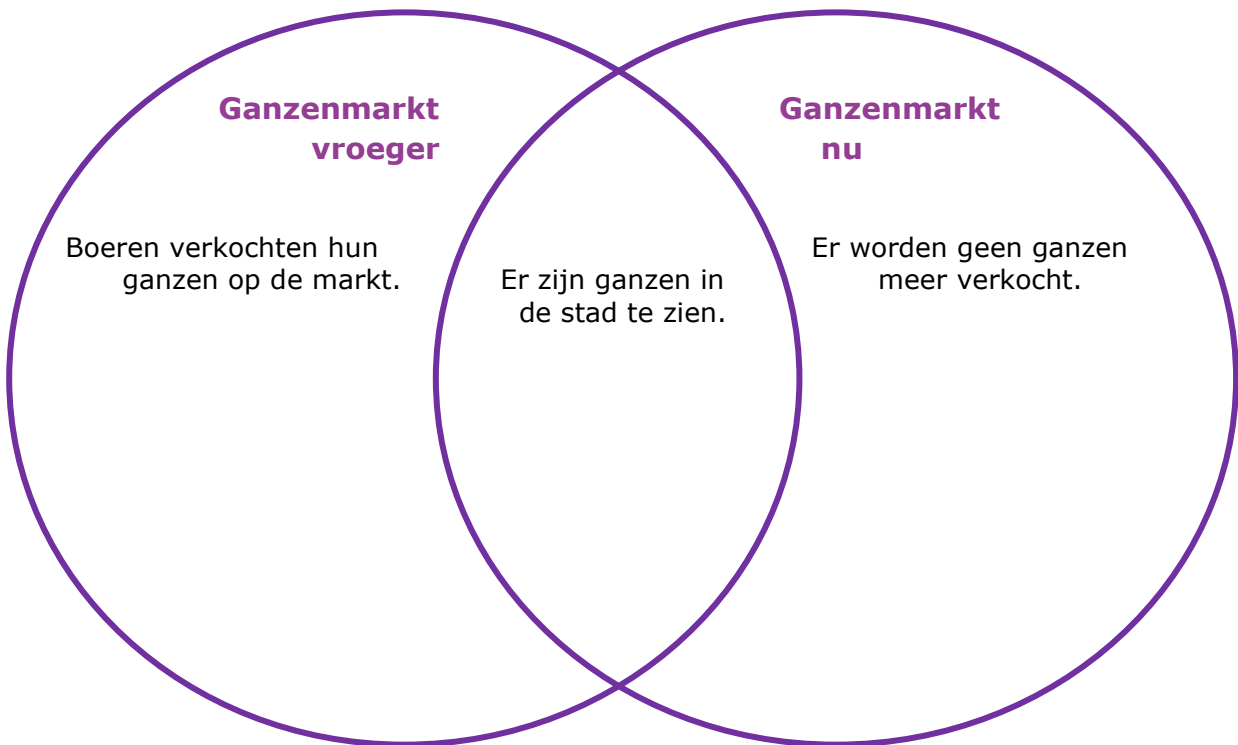

Een venndiagram bestaat uit twee cirkels. In de linkercirkel schrijf je wat alleen bij de Ganzenmarkt van vroeger hoort. En in de rechtercirkel wat alleen bij de Ganzenmarkt van nu hoort. Dat zijn de **verschillen**.

In het midden overlappen de cirkels elkaar. Daarin schrijf je wat hetzelfde is voor de Ganzenmarkten van vroeger en die van nu (de **overeenkomsten**).

Er zijn al een paar verschillen en overeenkomsten ingevuld. Schrijf zelf nog minimaal twee verschillen en twee overeenkomsten op tussen de Ganzenmarkt Coevorden van vroeger en de Ganzenmarkt van nu.

Gebruik de informatie in de tekst. Gebruik ook je antwoorden op de sleutelvragen en je eigen voorkennis.

OPDRACHT 3 Een quiz over de tekst maken

1. Je gaat vragen bij de tekst bedenken voor een quiz. Lees eerst de uitleg.

In de tekst over de Ganzenmarkt Coevorden staat veel informatie over deze markt en de geschiedenis ervan. Wil je de informatie goed kunnen onthouden? Dan kun je er een quiz over maken. Daarvoor bedenk je vragen bij de tekst.

Wat moet je doen?

- Werk in een groepje van drie. Lees samen de tekst nog een keer. Zoek in ieder stukje belangrijke informatie en weetjes.
- Bedenk dan bij ieder stukje één of twee vragen over de belangrijke informatie of weetjes.
- Gebruik bij het bedenken van de vraag woorden als: *wie, wat, waar, waarom, welke, hoe*.
- Denk ook aan de vragen die je bij opdracht 1 bedacht hebt.
- Zet het goede antwoord bij de vraag. En bedenk ook een fout antwoord. Zet het goede en het foute antwoord onder elkaar, onder de vraag. Zet niet bij elke vraag het goede antwoord als eerste, maar doe het door elkaar.
- Schrijf de vragen en de antwoorden netjes op.

2. Klaar met de quizvragen? Geef ze aan een ander groepje.
3. Beantwoord zelf de vragen van een ander groepje.
4. Bespreek met je groepje: Wat was goed aan de quizvragen? Wat kan beter?

OPDRACHT 4 Gedicht over een ganzenhoedster (extra opdracht)

Op het marktplein in Coevorden staat een standbeeld van Ganzen Geesje. Ganzen Geesje is de ganzenhoedster in Coevorden.

Over Ganzen Geesje is een gedicht geschreven. Het is geschreven in het Drentse dialect. Een dialect is een taal die in een bepaalde streek of stad gesproken wordt.

Lees samen het gedicht. Wat betekenen de gele woorden in het Nederlands? Trek lijnen. Probeer de betekenis te achterhalen door de zinnen eromheen te lezen. Kijk ook naar de foto van het beeld van Ganzen Geesje.

De ganzenhoedster

*Doar sties zie eindlijk dan
Het nuvere kleine **wichien**...
Zie kek zo kregel um zich hen...
Zie hef zo'n lief gezichien!*

*Zoas de wichter iens
Hen t'aolle Coeven trokken,
Zo **stiet** zie op de markt
De ganzies an heur rokken.*

*Temidden van de drokte,
Blef zie zo rein en kloar....
Een **mandtien** an heur armen,
Een muts op 't krullend haar!*

*Deur veule jaeren hen,
Was 't wicht al haost vergeten,
Allent hiel **aolle** mensen,
Die kunt 'er nog van weten.*

*Maor al wat gries en old is,
Komp in een **nije** sfeer....
En zo kreeg 't aolle Coeven
Zien Ganzehoedster weer!*

wichien ●

stiet ●

mandtien ●

aole ●

nije ●

mandje ●

oude ●

staat ●

nieuwe ●

meisje ●

OPDRACHT 5 **Uitdrukkingen over ganzen (extra opdracht)**

Hieronder zie je uitdrukkingen die over ganzen gaan. Weet jij wat ze betekenen? Trek lijnen van de uitdrukkingen naar de juiste betekenissen.

Als de ganzen lopen.

Ik ben niet zo slap of dom als je denkt.

Dat valt op een gansje!

Hij maakt goed gebruik van iemand, totdat er niets meer te halen is.

Ik ben niet uit een gans-ei uitgebroed.

Dat is niet waar, het is verzonnen.

Hij plukt de gans zolang hij veren heeft.

Netjes achter elkaar lopen of keurig op een rijtje.

Dat is een sprookje van Moeder de Gans

Dat is een meevaller, je hebt geluk.

OPDRACHT 6 Een ganzenbordspel maken (extra opdracht)

Ken je het bordspel 'Ganzenbord'? Het is een heel oud spel. Het bestaat in Nederland al meer dan 380 jaar! Het spel speel je met een speelbord, pionnen en een dobbelsteen.

Je wint het spel als je als eerste bij het laatste vakje van het speelbord komt. Je moet wel precies uitkomen op het laatste vakje. Als je te veel gooit, moet je weer achteruit lopen met je pion. Kom je uit op een vakje waar al iemand staat? Dan moet je terug naar je oude plaats.

Op sommige vakjes van het speelbord staat een gans. Kom je op een vakje met een gans? Dan mag je hetzelfde aantal stapjes dat je gooide nog een keer vooruit. Er zijn ook vakjes met een plaatje van bijvoorbeeld de put of de gevangenis. Dan moet je 1 of 2 beurten overslaan.

Bij deze opdracht maak je een eigen mini-ganzenbord en bedenk je opdrachten die je bij het spel moet doen.

1. Maak eerst het bord. Je krijgt hiervoor een werkblad van je juf of meester dat je kunt gebruiken. Maar je mag natuurlijk ook zelf een bord maken.
2. Maak een vakje voor de put en een vakje voor de gevangenis.
3. Kies nu nog zes andere vakjes op het speelbord. Dit worden de vakjes waar je speciale opdrachten moet doen. Geef deze vakjes een kleurtje, of maak ze op een andere manier duidelijk.
4. Bedenk nu de speciale opdrachten. Deze opdrachten moeten te maken hebben met het onderwerp van deze les. Je kunt bijvoorbeeld een paar vragen bedenken over de tekst. Of je kunt als opdracht geven om een gans na te doen. Gebruik je fantasie, maar let er ook op dat je de opdrachten wel in de klas moet kunnen doen. Schrijf je speciale opdrachten in de tabel op de volgende bladzijde. Dan kun je bij het spelen van het spel snel zien welke opdracht bij welk vakje hoort.
5. Is jullie spel klaar? Speel het dan met elkaar. Veel speelplezier!
Daarna kun je je spel ook wisselen met een ander groepje. Kunnen jullie de speciale opdrachten van het andere groepje doen?

Tip: Maak ook zelf pionnen in de vorm van ganzen voor jullie ganzenbordspel.

Speciale opdrachten bij het ganzenbordspel:

Groepje van _____

vakje nummer	Speciale opdracht